

Mátyás Szabolcs – Csege Gyula

Térfigyelő rendszerek empirikus kutatási eredményei a szubjektív biztonságérzet fényében

Empirical research results of CCTV systems from the aspect of subjective safety feeling

Absztrakt

Napjainkban a közbiztonság kérdése a legfontosabb tényezők közé sorolható. Az elmúlt években bekövetkezett Európa biztonságát jelentősen rontó események következtében, paradigma váltásra volt szükség a rendvédelmi szervek, a települési önkormányzatok és a lakosság részéről egyaránt. A legfontosabb lépéseket már mindhárom fél megtette, azonban e folyamat rendkívül hosszú, és folyamatos munkát igényel. Az objektívbiztonság és a szubjektív biztonságérzet növelésének egyik záloga lehet a térfigyelő kamerarendszerek fejlesztése és bővítése. A tanulmány egy 2017-ben Debrecenben elvégzett kérdőíves felmérés eredményeit mutatja be.

Kulcsszavak: kamera, CCTV, közbiztonság, bűnözés

Abstract

Nowadays the issue of public security is one of the most important factors. The security of Europe was damaged by the events of the last few years. That's the reason why law enforcement agencies, municipalities and people needed paradigm shift. The most important steps have already been taken by all three parties, but this process is extremely long and requires continuous work. One of the keys to increase objective and subjective security is the development and expansion of CCTV systems. The study presents the results of a questionnaire survey, which was conducted in Debrecen in 2017.

Keywords: camera, CCTV, public security, crime

Bevezetés

Az elmúlt évek biztonsági kérdéseinek és a lakosság szubjektív biztonságérzetének változásait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a biztonság és a közbiztonság fogalmak tartalmilag megváltoztak, napjainkban már mást értünk alattuk, mint a rendszerváltozást megelőzően vagy akár a 2015-ös évtől kezdődő európai változások előtt.¹ De nem csak az egyes fogalmak változtak, hanem a rendészeti és a biztonsági szervek iránti elvárások és szükségletek is.² A rendvédelmi szervektől jóval professzionálisabb, költséghatékonyabb, ugyanakkor eredményesebb működést vár el a lakosság. Ezek az elvárások természetesen nemcsak hazánkban, hanem szerte a világban megfogalmazódtak a lakosság részéről (Dávid et al., 2007, 161-166.). Ezeknek az elvárásoknak, hogy a rendvédelmi szervek megfeleljenek, paradigmaváltásra volt szükség, és számos olyan új eljárást kellett bevezetni és technikai fejlesztést végrehajtani³, amelyek megalapozták a lakossági és a kormányzati elvárásoknak való megfelelést (Németh-Tiborcz, 2009, 42.). A tanulmány egy 2017-es lakossági kérdőíves felmérés eredményeit dolgozza fel, amely a térfelügyelő kamerákkal kapcsolatban tett fel kérdéseket az állampolgárok részére. A felmérés elsődleges célja a térfelügyelő kamerákkal kapcsolatos lakossági vélemények megismerése, a rendőrség munkájának elégedettség-vizsgálata, a szubjektív biztonságérzet mérése és a látenciavizsgálat volt.

Nagy felelősség egy lakossági kérdőív kérdéseinek összeállítása, mivel a kérdőívet összeállító szakember számos esetben akaratlanul is saját munkahipotézisének felállításához szerkeszti a kérdéseket, és ez óhatatlanul befolyással, kontrollszituációval kecsegtet. A szerzők ezt mindenképp el szerették volna kerülni, ezért behatóan tanulmányozták a témában eddig megjelent szakirodalmat és a hasonló jellegű kérdőíveket (Korinek László 1988, Kertész Imre 1997, Görgényi Ilona 2000, Jármay Tibor 2005, Sárközi Irén 2008, Tóth Antal 2007, Mátyás Szabolcs 2015, Tihanyi Miklós 2017), hogy ezeknek a felhasználásá-
val készíthessék el a tizenhat darab kérdésből álló kérdőívet.

-
- 1 A változásokra lásd például Madai Sándor (2016): A helyi rendészeti szolgáltatások igazgatása című művét.
 - 2 A téma, azaz a társadalmi elvárásrendszer változása, illetve divergenciája nem újkeletű. Vö.: Balassa Bence (2009): Rendőrség és civil társadalom – Egy elhibázott viszony rövid története című művével.
 - 3 Többek között ennek köszönhetően javult a nyomozások időszűrűsége. Lásd bővebben: Girhiny Kornél (2016): New trends of investigations, the dominance of technical evidentiary methods című művét.

A kamerák biztonsági és rendvédelmi alkalmazhatóságának kérdése rendkívül aktuális, szerepük pedig várhatóan egyre nagyobb lesz.⁴ A rendelkezésre álló hazai irodalom viszont meglehetősen szegényes, nagyon kevés tanulmány és még kevesebb empirikus kutatás foglalkozik e területtel. A kutatás kezdeti szakasza⁵ elsősorban a kamerahasználattal kapcsolatos empirikus adatokat illetve annak szubjektív biztonságérzettel összefüggő területét vizsgálja. A kutatás fontosságát és a terület fejlődési igényét mi sem mutatja jobban, minthogy számos bűnelkövető tevékenysége válik így felderíthetővé, és ezzel a térfigyelő eszközök szerepe várhatóan néhány éven belül kiemelten fontossá válik. További jelentős szempont és a szerzők alapvető hipotézise, hogy a térfigyelő kamerák szerepe a lakosság körében igen jelentős potenciált hordoz a szubjektív biztonságérzet növelésében.

A kutatás módszertana

A mintát a kérdőívhez Debrecen közigazgatási területén élő 18 éven felüli lakosság biztosította. A reprezentatív mintafelvételt garantálta, hogy a nagyváros lakosságának és méretének arányosításával történjen a kérdőívek felvétele. A felmérés során ezért a mintavétel a város egyes településrészeiből lakosság-szám-arányosan történt (1. történelmi belváros (tömb rehabilitáció által érintett, illetve slummosodott⁶ területei egyaránt), 2. belső lakóhely övezet (óvárosi / cívis/ rész), 3. lakótelepi övezet, 4. családi házas övezet (kertvárosi rész, lakóparkok), 5. kertszegi terület /zártkertek, tanyavilág/).⁷

A kérdőíves felmérésre nagyvárosi környezetben, hazánk legnagyobb vidéki városában, Debrecenben, 450 fő bevonásával került sor, ahol hazánk lakosságának mintegy 0,2%-a él. Azért, hogy elkerüljük a későbbi problémákat, a szerzők 20 fő esetében létszámon előzetesen tesztelték a kérdőívet. Miután negatív visszajelzés nem érkezett, ezt követően élesben történt meg a kérdőívek felvétele. A kérdőívek kitöltése közterületen történt, több kérdezőbiztos bevonásával,

4 Ennek kapcsán gondolhatunk a különféle adatbázisokra, melyekből kamerafelvételek is lekérhetőek. Ezek ugyancsak hozzájárulhatnak az elemző-értékelő munka során a nyomozás hatékonyságához (lásd bővebben: Nyitrai Endre (2017): A szervezett bűnözés elleni küzdelem kriminalisztikai és büntetőjogi eszközei.

5 A szerzők már a jogi megalapozást a 2018. júniusban megjelenő Jog Állam Politika című szakmai folyóiratban publikációra bocsátották Csege Gyula - Mátyás Szabolcs: Térfigyelő rendszerek hazai szabályozása empirikus kutatások és a biztonsági kihívások tükrében. című jogi alapokat és kutatást indító szaccikkükben.

6 Egy város vagy városrész elszegényesedése, hanyatlása, gettósodása.

7 Az illetékességi terület településein nem volt lehetőség a kérdőív kitöltésére, csupán Debrecen városában.

szavatolva ezzel is az eredmények reprezentativitását. A kérdőíveket a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Karának hallgatói töltték ki személyes interjúk során. A kérdőíves felmérésre 2017. november 1. és november 30-a között került sor.

A szerzők folyamatosan figyelték a várost érintő bűnügyi eseményeket és a híradásokat, hogy esetlegesen történt-e olyan cselekmény, amely negatívan befolyásolhatná az adatközlőket. A fenti időintervallumban semmilyen negatív esemény nem történt. A kapott eredmények az SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) statisztikai program segítségével kerültek feldolgozásra. A kérdőívek olyan személyekkel vagy lakosokkal lettek kitöltve, akik legalább öt éve életvitelszerűen Debrecenben élnek.

A kérdezőbiztosok visszajelzése alapján hat fő volt azon személyeknek a száma, akik komolytalan hozzáállással végezték a kérdőív kitöltését, és úgymond hasraütés-szerűen töltötték ki a kérdőívet. Az ő válaszaikat nem vettük figyelembe, helyettük új személyek, vagy lakosok kerültek bevonásra. A kérdezőbiztosok korábbi tanulmányaik során már megismerték a kérdőíves felmérések módszertanát, azonban a kitöltetés előtt egy egyetemi óra keretében alapos felkészítésen vettek részt.

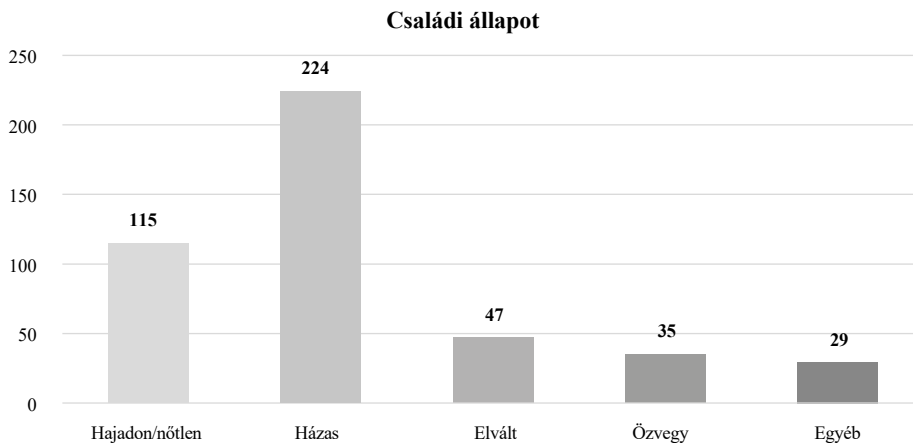
A kutatásba bevont személyek véletlenszerűen lettek közterületen megszólítva. A kérdőív felvétele során nevet és lakcímet nem kellett megadni, így teljesen anonimnek tekinthető a kérdőív. A kérdőív szerkesztésénél a szerzők a rövidegre és a tömörségre törekedtek, kerültek a szakzsargonok használatát. Korábbi kérdőívek tapasztalatainak felhasználásával került összeállításra a kérdések struktúrája, így zárt kérdések, skálakérdések és nyitott kérdések egyaránt szerepeltek a kérdőíven (Mátyás, 2015, 159-170.).

A kérdéseink összeállításánál több szakmai álláspontot követtünk⁸, és célunk minden esetben a sértetté válás körülményei, a bűncselekmények érintettsége, a szubjektív biztonságérzet és a térfigyelő kamerák közötti kapcsolat vizsgálata volt. Az empirikus kutatás során nem a büntelődési eredményesség került annak középpontjába, hanem az, hogy hogyan lehetséges a lakosság szubjektív biztonságérzetét befolyásolni térfigyelő kamerák segítségével. A vizsgálat során az alacsony és magas profilú közterületi rendőri jelenlét és a térfigyelő kamerák biztosította lakossági érzékelés közötti kapcsolatot is célunk volt felmérni. Vagyis, hogyan aránylik az egyenruhás rendőr jelenléte a térfigyelő kamerákkal kapcsolatos biztonság érzékeléshez.

8 A kutatás során a szerzők figyelembe vették az NKE Mérési és Módszertani Iroda munkatársainak a javaslatait és az ORFK szakvonalas munkatársának az észrevételeit egyaránt, akiknek a segítségét ezúton is köszönik.

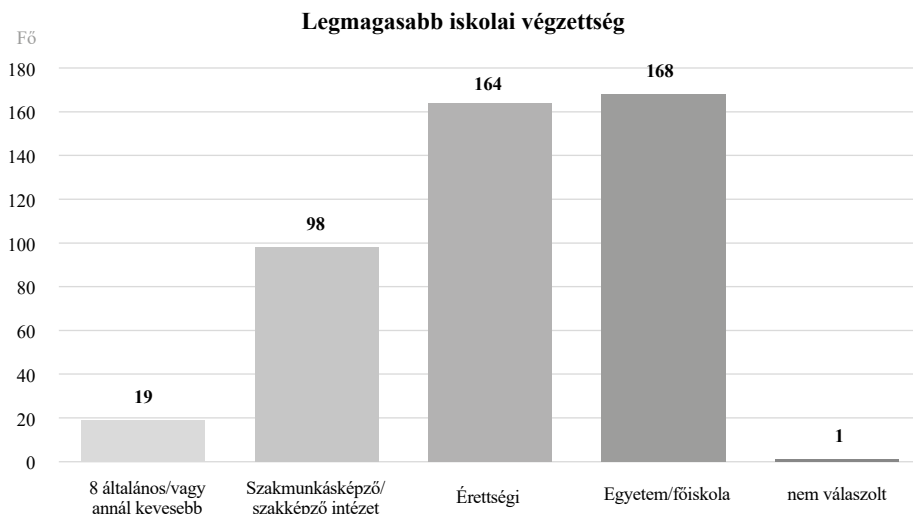
A kutatás eredményei

A kérdőív első négy kérdése személyes adatokra vonatkozott, így a nemre, a korra, a családi állapotra és az iskolai végzettségre. A megkérdezettek nemi eloszlása a hazai társadalomstatisztikai arányokkal közel azonos. A válaszadóknak 51,7%-a volt nő, míg 49,3%-a férfi. A második kérdésnél a születési időpontot vettük fel a medián kialakításához, amely szintén igazolta a hazai lakossági adatokat. A megkérdezettek átlagéletkora 44 év volt, amely rendkívül közel van a lakosság legfrissebb felmérés szerinti átlagéletkorához (41,5 év) (Dövényi, 2017). A megkérdezettek közel 50%-a volt házas, 25,5%-a hajadon vagy nőtlen, 10,4% elvált, 7% özvegy, míg 6% az egyéb kategóriába volt sorolható (1. ábra).

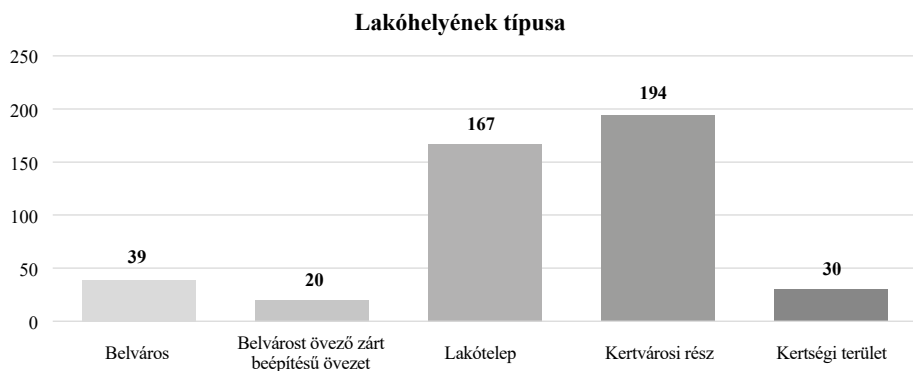
1. ábra: A válaszadók családi állapot szerinti aránya

A következő kérdésnél az adatszolgáltatók a legmagasabb iskolai végzettségükről nyilatkoztak, amely az egyetemvárosi környezetnek megfelelő arányokat mutatott. A felsőfokú végzettségük aránya az országos átlaghoz (17%) képest jóval magasabb, <30% fölött volt, amely elsősorban a település egyetemi szerekörével hozható összefüggésbe (2. ábra).

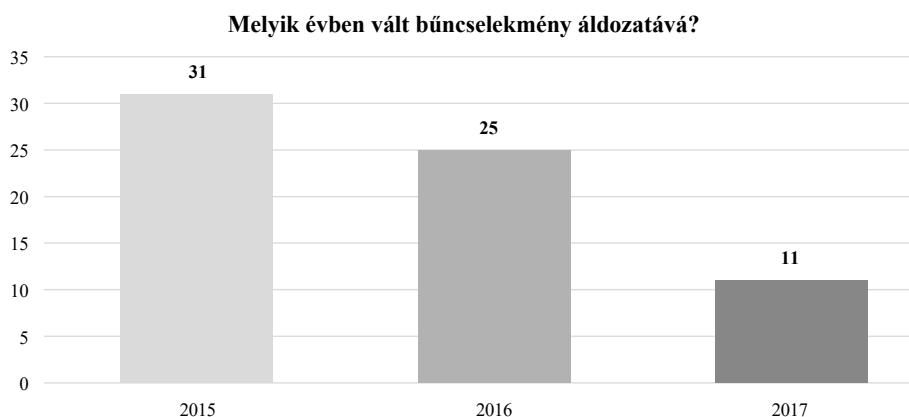
2. ábra: Az adatszolgáltatók legmagasabb iskolai végzettsége

Az ötös számú kérdés a válaszadók lakóhelyének típusára vonatkozott. Ez elsősorban kertvárosi, lakótelepi és kisebb részben belvárosi eloszlást mutat, amely szintén kedvez a válaszadási reprezentativitásnak. A válaszadók mintegy 40%-a valamilyen kertvárosi részen, 37%-a lakótelepen, közel 13%-a a belvárosban, illetve a belvárost övező zárt beépítésű övezetben, míg 6,6% valamely kertségi területen élt. (3. ábra)

3. ábra: Az adatszolgáltatók lakóhelyének típusa

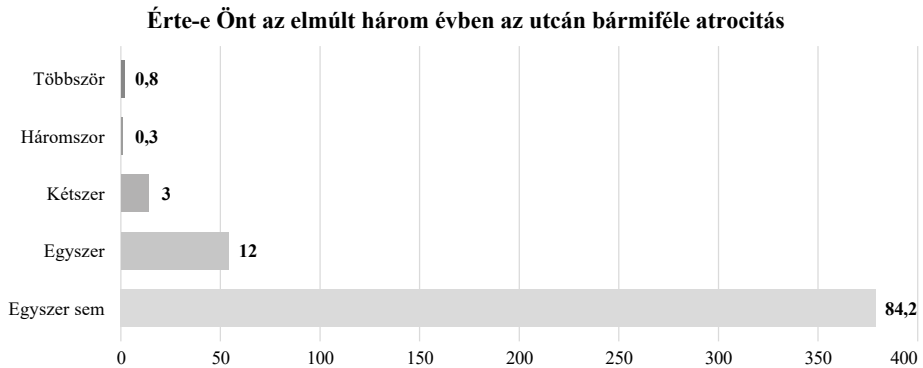
A hatos számú kérdésben a szerzők arra voltak kíváncsiak, hogy a válaszadók hány százaléka vált áldozattá az elmúlt három évben.⁹ A megkérdezettek közel 16%-a volt valamilyen szabálysértés vagy bűncselekmény áldozata. Az arány beszédes lehet társadalom statisztikai szempontból, illetve a kutatás eredményeire vonatkozóan is következtetésre adhat okot a későbbiekben. A következő kérdésben (a hatos kérdésen belül) az áldozattá válás évére kérdezett rá a kérdőív. A válaszok elemzését követően megállapítható, hogy a bűnügyi statisztikáknak megfelelő arányokat láthatunk, vagyis csökken az ismertté vált áldozatok száma, ami a megkérdezettek esetében is egyértelműen kimutatható. A sértetté vált válaszadók (őket tekintve száz százaléknak) 46%-a 2015-ben, mintegy 37%-uk 2016-ban és 16%-uk 2017-ben vált sértetté (4. ábra).

4. ábra: Az adatszolgáltatók sértetté válásának éve

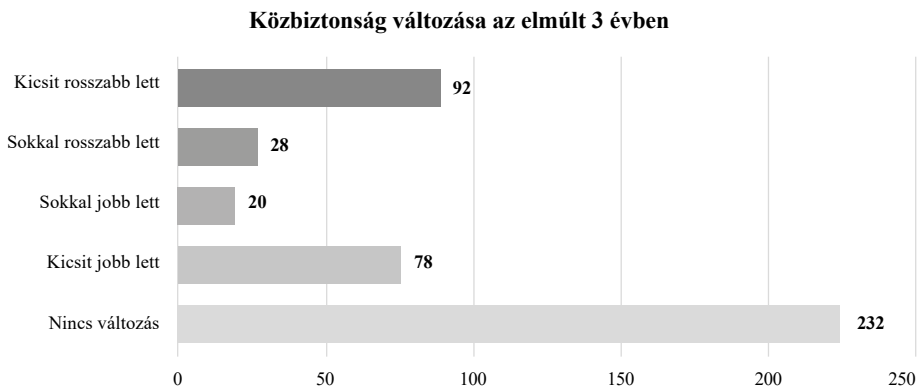
Kriminalisztikai paraméterek mentén haladva, a következő kérdésben a lakosság szubjektív biztonságérzetének szintjét nagyban befolyásoló körülményt, az utcán elkövetett atrocitások számának alakulását vizsgálták a szerzők a hetes kérdéssel. Az eredmények igen biztatóak, mivel a vizsgált populáció 84%-át nem érte semmilyen atrocitás az elmúlt három évben. A fennmaradó 16%-ot azonban valamilyen formában negatívan érintette egy vagy több esemény a biztonságérzetében. Az ezzel kapcsolatos eredmények az ötös ábrán láthatók.

⁹ A hatos számú kérdés: Vált-e az elmúlt három évben bűncselekmény vagy szabálysértés sértettjévé? Ha igen, akkor melyik évben? 2015-2016-2017.

5. ábra: Az adatszolgáltatókat ért atrocitások száma az elmúlt 3 évben

A rendészet számára fontos körülmény megismerését tűzte ki célul a nyolcas számú kérdés: a megkérdezettek hogyan érzékelik a közbiztonság alakulását.¹⁰ Ebben az esetben a debreceni lakosok szubjektív biztonságérzete került mérésre. Az adatközlők döntő többsége, az 51,5% szerint nem változott a közbiztonság helyzete. A válaszadók mintegy 20-20%-a ítélte rosszabbnak, illetve kicsit jobbnak a közbiztonságot az elmúlt három évben. A szélsőségesebb szegmensben, a nagyon borúlátók és a külső értéken lévő pozitívabb gondolkodásúak aránya is egymáshoz viszonyítva hasonló, 5% alatti. Az eredmények részletei a hatos ábrán kerültek bemutatásra.

6. ábra: A közbiztonság változása az elmúlt 3 évben

10 A nyolcas számú kérdés: A lakóhelyén érez-e javulást vagy romlást az elmúlt 3 évben a közbiztonság változását illetően?

A kutatás következő kérdése Debrecen térfigyelő kamerákkal történő felszerelésére vonatkozott a kilences számú kérdés).¹¹ A válaszok alapján a lakosság támogatja a köztéri térfigyelő eszközök telepítését, a válaszadók 94%-a szeretné a meglévő rendszer bővítését.

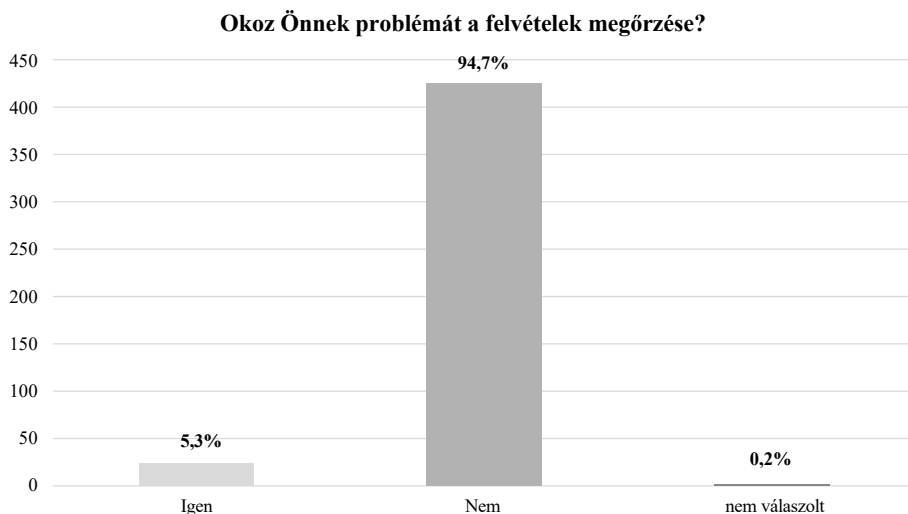
A kilences számú kérdésben egy nyitott végű kérdés is megfogalmazásra került. Amennyiben a válaszadó nem értett egyet azzal, hogy a városba jelentős számú térfigyelő kamerát telepítsenek, lehetősége volt indokolni miért nem támogatja. A lakosság közel 6%-a utasítja el a térfigyelő kamerákat. A válaszadók az alábbi indokokat fogalmazták meg a kamerákkal szemben (1. táblázat):

Ha nem, akkor miért?
Inkább több rendőr legyen a közterületeken, mint kamera.
Nem sokat ér/Hatástalan.
A bűnözést nem csökkenti.
Személyiségi jogokat sért.
Főlegesen tartja a térfigyelő kamerákat, ezért pénzkidobás újabbakat telepíteni.
A bűnelkövetők a kamerától függetlenül továbbra is fognak bűncselekményeket elkövetni.
Zavarja, ha figyelik.
Kamerák ellenére sem csökkenne a bűnesetek száma.
Nem hoz jelentős változást a bűncselekmények számában.
Nincs értelme/Felesleges.

1. táblázat: Az elutasítás okai a megkérdezettek körében (a legtöbb alkalommal megemlített tíz indok a szerzők egységesítésével)

Rendkívül fontos a lakosság véleménye a személyiségi jogokkal kapcsolatban a térfigyelő kamerák viszonylatában (tizes kérdés). A válaszadók 94,7%-a nem talál semmilyen kivetnivalót a közterületi térfigyelő rendszerek adatkezelésében, vagyis a megkérdezettek döntő többségét nem zavarja az a tény, amennyiben róla felvétel készül és azt az adatvédelmi szabályok betartásával bizonyos ideig megőrzik. Nyilván ez nem jelenthet univerzális engedélyt semmilyen adatkezelésre, azonban az érintettek gondolkodásmódját mindenképp érzékelteti a 7. ábra segítségével.

¹¹ A kilences számú kérdés: Egyetértene-e azzal, ha Debrecenbe jelentős számú térfigyelő kamerát telepítenének?

7. ábra: Az adatszolgáltatók álláspontja a felvételek megőrzéséről

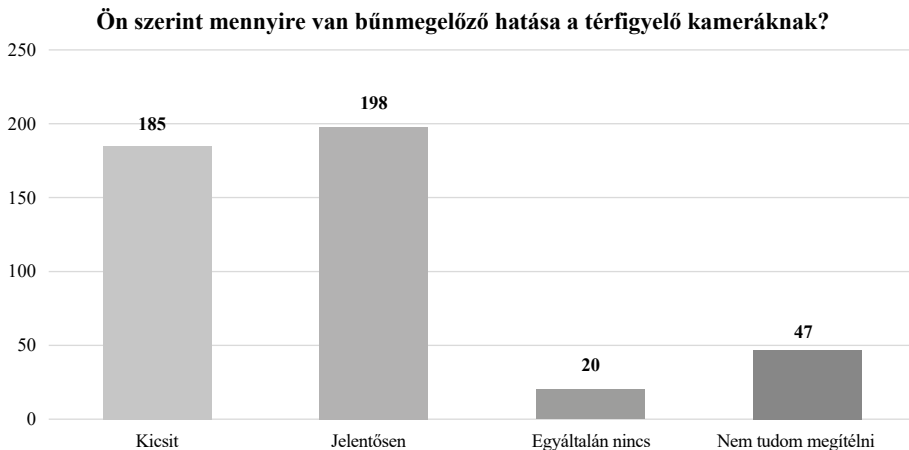
A személyiségi jogok és az adatvédelem után a helyi sajátosságokkal kapcsolatos lakossági igényt mértük fel, amely során megkérdeztük az érintetteket, hogy szerintük hol lenne szükség a térfigyelő rendszerek fejlesztésére a tizenegyes számú kérdésben. A válaszok során a megkérdezetteknek Debrecen területén a kockázatosnak ítélt helyeket kellett megjelölni. A válaszokból megállapítható, hogy a lakosság többnyire ismeri a fertőzött helyeket, vagyis a lehetséges telepítési zónákat. A jövőbeli telepítések előtt mindenképp biztatók tehát a kérdésekre adott válaszok, mivel a megvalósuló kameratelepítések hatására szignifikánsan nőhet a lakosság szubjektív biztonságérzete. A megkérdezettek többsége a belvárost és közvetlen környékét, a lakótelepeket (Dobozi lakótelep, Tócsóskert), az egyetem környékét és a kertéségi területeket jelölte meg (pl. Pac városrész), ahogy a második táblázatban látható.

	közterület megnevezés (db)
1.	Nagyállomás környéke (112)
2.	Piac utca (60)
3.	Petőfi tér (58)
4.	Dobozi lakótelep (56)
5.	Csapó utca (46)
6.	István út (37)
7.	Belváros, Böszörményi út (31)
8.	Fényes udvar (32)
9.	Segner tér (31)

10.	Főtér, Nagyerdő (27)
11.	Egyetem sugárút, Füredi út (24)
12.	Bem tér, Monostorpályi út, Sámsoni út (23)
13.	Tócskert (21)
14.	Derék utca, Hatvan utca (16)
15.	Kishegyesi út, Pacikert utca (15)
16.	Jerikó utca, Szigligeti utca (14)
17.	Egyetemek, Széchenyi utca (13)
18.	Vénkert (11)
19.	Kálvin tér, Kossuth utca, Vincellér utca (10)
20.	Ótemető utca, Újkert (9)

2. táblázat: Az adatszolgáltatók javaslatai a térfigyelő kamerák telepítési helyszíneire

A nyolcas ábra azt szemlélteti, hogy a válaszadók mennyire tartják bűnmegelőző hatásának a térfigyelő kamerarendszereket. A megkérdezettek túlnyomó része úgy nyilatkozott, hogy van visszatartó ereje a kameráknak, a többség szerint jelentősen, míg a válaszadók mintegy 1/3-ának véleménye szerint csak kis mértékben van bűnmegelőző hatása (tizenkettes számú kérdés). Összességében a válaszadók 85%-a eredményesnek tartja bűnmegelőzési szempontból a térfigyelő rendszerek telepítését. Mindössze 4%-a a megkérdezetteknek válaszolt úgy, hogy egyáltalán nincs szerepe a kameráknak bűnmegelőzési szempontból. A válaszadók 10%-a nem tudta megítélni, hogy van-e bűnmegelőző hatása a térfigyelő kameráknak.

8. ábra: A térfigyelő kamerák bűnmegelőző hatása a válaszadók véleménye alapján

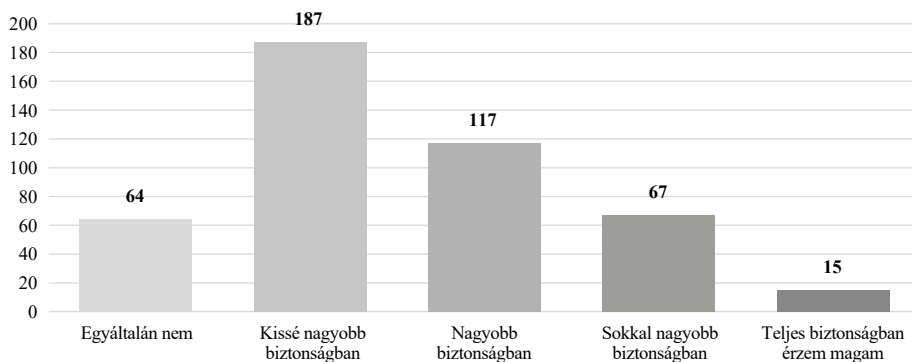
A tizenhárom számú kérdésben a válaszadók egy ötfokozatú skálán jelölhették be azt, hogy a szubjektív biztonságérzetet a megadott két körülmény közül melyik erősíti jobban: az egyenruhás rendőr vagy a közterületen elhelyezett térfigyelő kamera. A rendőri jelenlét még mindig nagyobb biztonságot jelent hazánkban az állampolgárok számára, amely megmutatkozott a válaszokban is. Meg kell azonban említeni, hogy a válaszok alapján a közepes szintű biztonságérzet kialakításához megfelelő alapot szolgáltat a közterületi térfigyelő kamera is, vagyis ebben az esetben a kamera kiválthatja a közterületi rendőri jelenlétet is (3. táblázat).

Kérem, jelölje be egy 5 fokozatú skálán, hogy mikor érzi magát nagyobb biztonságban! Ha egy egyenruhás rendőrt lát az utcán vagy térfigyelő kamerák vannak az utcára kihelyezve (melyet rendőrök figyelnek)?		
	Rendőr	Térfigyelő kamera
1	7	47
2	14	83
3	61	142
4	147	121
5	202	55

3. táblázat: Az egyenruhás rendőr és a térfigyelő kamera biztonságérzetre gyakorolt hatása

A tizennégyes számú kérdés a válaszadók biztonságérzetének változását volt hivatott mérni, egy olyan területen, amely egy térfigyelő rendszerrel van ellátva. Az eredmények igen kedvezők és megerősítik az alapvető hipotéziseket is, miszerint a vizsgált lakosság 86%-ának a biztonságérzetét emeli, ha tudja azt, hogy kamera van telepítve egy adott területen. Ezen belül pedig még a teljes biztonság is megjelenik a lakosság 3,3%-ánál, ami igen jó eredmény, különösen

Térfigyelő kamerával ellátott területen nagyobb biztonságban érzi magát?

9. ábra: A válaszadók biztonságérzete térfigyelő kamerával ellátott területen

akkor, ha a kamera alapvető passzív működésének a szegmenséből vizsgáljuk a kérdést. Ezt a kilences számú ábra szemlélteti.

A következő, tizenötös számú kérdés már a vélemények azon részét mutatja, hogy milyen támogatással és társadalmi hatással helyezhetők ki a kamerák. A minta, amelynél törekedtünk a reprezentativitás magas fokára, egybehangzóan, 96,4%-ban támogatja a térfigyelő kamerák kihelyezését. Ez igen jelentős támogatottság és mind rendészeti, mind pedig minden más tudományterületre mutató szempontból biztató eredménynek tekinthető. A kérdőív utolsó kérdése, a tizenhatos számú kérdés a magánterületen kihelyezett kamerákra vonatkozott. A válaszadók azzal kapcsolatban nyilatkoztak, hogy a magánszemélyek által magánterületen kihelyezett kamerák mennyire zavarják őket. A korábbi kutatásokban megjelent biztató eredmények itt is megjelentek, a megkérdezettek gyakorlatilag egybehangzóan (96,4%) támogatták a magánterületen kihelyezett kamerák telepítését is.

Összegzés

A szerzők álláspontja szerint a térfigyelő kamerákkal kapcsolatban megkezdett kutatás második fázisának eredményei biztatók, mivel a primer kutatás eredményei megalapozzák a további tudományos munka szükségességét. A megismert adatok alapján számos olyan következtetés vonható le, amellyel tovább folytatható a terület elméleti fejlődését megalapozó munka. Fontos eredmény, hogy a vizsgált társadalmi minta jelentősen alátámasztja azt a megállapítást, hogy a térfigyelő kamerák kihelyezésével, a megkérdezettek nem érzik, hogy korlátoznák személyi szabadságukban őket. A kutatás során megállapítást nyert továbbá, hogy a kamerák önmagukban, élőerő alkalmazása nélkül is alkalmasak a szubjektív biztonságérzet növelésére. A lakosság tehát támogatja a kamerák kihelyezését közterületen és magánterületen egyaránt. Az eredmények összegzése során megállapítható, hogy a válaszadók szubjektív biztonságérzete stagnál, amelyre a köztéri kamerarendszerek fejlesztése pozitív hatással lehetne. Fontos megállapítása továbbá a tanulmánynak, hogy a már társadalmi és fizikai rehabilitáción átesett területek esetében nem szükséges nagyobb rendőri élőerőt egy adott területen tartani, hanem elegendő csak a térfigyelő kamerák számának növelése is, a lakosság szubjektív biztonságérzetének emeléséhez. A kutatás következő szakaszában a szubjektív biztonságérzettel azonos mértékben vizsgálható területen, a bűnelkövetők körében kívánnak a szerzők empirikus kutatást végezni. Ennek során azt szeretnék megvizsgálni, hogyan változik az elkövetési hajlandóság a térfigyelő kamerák kihelyezésének hatására.

Felhasznált irodalom

- Balassa B. (2009): *Rendőrség és civil társadalom – Egy elhibázott viszony rövid története*. Rendvédelmi Füzetek, 2, 86.
- Csege Gy. – Mátyás Sz. (2018): *Térfigyelő rendszerek hazai szabályozása empirikus kutatások és a biztonsági kihívások tükrében*. Jog Állam Politika (megjelenés alatt)
- Dávid L. – Molnár I. – Bujdosó Z. – Dereskey A. (2007): *Biztonság, terrorizmus, turizmus*. *Gazdálkodás*, 51, 161-166.
- Dóvényi Z. (2017): *Magyarország társadalomföldrajza*. Pécsi Tudományegyetem, Földtudományi Doktori Iskola, Jegyzet, 77.
- Girhiny K. (2016): *New trends of investigations, the dominance of technical evidentiary methods*. Kolaric D. (szerk.) *Academy of Criminalistic and Police Studies*, 516-523.
- Görgényi I. (2000): *Nemzetközi és miskolci viktimizációs felmérések*. In: Tauber I. (szerk.): *Tanulmányok Vigh József 70. születésnapjára*. Budapest: ELTE, 86-108.
- Jármay T. (2005): *Félelem a bűnözéstől. Közbiztonsági kérdőív Sátoraljaújhelyen*. Sátoraljaújhely, 31.
- Kertész I. (1997): *Szociológiai módszerek a bűnözés megismerésében I-VI. rész*. *Belügyi Szemle*, 3-8.
- Korinek L. (1988): *Rejtett bűnözés*. Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 312.
- Madai S. (2016): *A helyi rendészeti szolgáltatások igazgatása*. In: Horváth M. T., Bartha I. (szerk.): *Közszolgáltatások megszervezése és politikái. Merre tartanak?* Budapest: Dialóg Campus Kiadó, 593-594.
- Mátyás Sz. (2015): *Szubjektív biztonságérzet – lakossági vélemény a közbiztonságról és a rendőrségről*. *Magyar Rendészet*, 5, 159-170.
- Németh J.-Tiborc J. (2009): *A Rendőrség működtetésében lévő közterületi térfigyelő kamera-rendszerek Zala megyében*. *Jegyző és Közigazgatás*, 4, 42.
- Nyitrai E. (2017): *A szervezett bűnözés elleni küzdelem kriminalisztikai és büntetőjogi eszközei*. PhD értekezés, Pécs, 171.
- Sárközi I. (2008): *Nők a rendészetben*. PhD értekezés. Budapest, 131. http://193.224.76.4/download/konyvtar/digitgy/phd/2009/sarkozi_iren_thu.pdf
- Tihanyi Miklós (2017): *The Tools of the Police for the Improvement of the Citizens' Subjective Sense of Security in Hungary*. *Hadtudományi Szemle*, 2.
- Tóth A. (2007): *A bűnözés térbeli aspektusainak szociálgeográfiai vizsgálata Hajdú-Bihar megyében*. PhD értekezés, Debrecen, 250.